

Για ένα ευρωπαϊκό New Deal

Ερωτηματολόγιο για τα μέλη του DiEM25

των Γιάννη Βαρουφάκη και James Galbraith

Το μέλλον του νομισματικού πλαισίου της Ευρώπης και το Ευρώ

Λαμβάνουμε ως αφετηρία (α) πως το Ευρώ με το σημερινό σχεδιασμό και τη διαχείρισή του δεν μπορεί να έχει διάρκεια, (β) πως η Ευρώπη έχει ωστόσο ανάγκη από ένα κοινό, ενοποιημένο νομισματικό και χρηματοπιστωτικό πλαίσιο, (γ) πως η συνύπαρξη περισσοτέρων του ενός νομισμάτων εντός της Ενιαίας Αγοράς απαιτεί συντονισμό μεταξύ όλων των εμπλεκόμενων κεντρικών τραπεζών, ο οποίος αυτή τη στιγμή απουσιάζει. Επομένως, το ερώτημα είναι, πώς μπορεί να επιτευχθεί με τον καλύτερο δυνατό τρόπο αυτός ο στόχος; Συγκεκριμένα:

1. Η Ευρώπη διαθέτει έναν αριθμό διαφορετικών νομισμάτων (το ευρώ, συν τα νομίσματα των κρατών-μελών που δεν ανήκουν στην Ευρωζώνη, συν το ελβετικό φράγκο) τα οποία μπορεί να αυξηθούν σε αριθμό εφόσον/ενόσω η Ευρωζώνη θα διασπάται. Χρειάζεται η Ευρώπη έναν επίσημο συντονιστικό μηχανισμό για όλες τις εμπλεκόμενες κεντρικές τράπεζες; Π.χ. ένα πλαίσιο παρόμοιο με την πρόταση του Keynes στη συνδιάσκεψη στο Μπρέττον Γουντς για μια Διεθνή Ένωση Εκκαθάρισης (International Clearing Union). (Για ένα σύγχρονο παράδειγμα, κοιτάξτε [εδώ](#)).
2. Ποιες θα πρέπει να είναι οι κατευθυντήριες γραμμές (α) για την ένταξη στο κοινό νόμισμα; και (β) για τη συμμετοχή σε ένα σύστημα παρόμοιο με τη Διεθνή Ένωση Εκκαθάρισης το οποίο θα τελεί υπό κοινή διοίκηση και θα υποστηρίζεται από μία κεντρική αρχή;
3. Σε οποιοδήποτε σύστημα παρόμοιο με τη Διεθνή Ένωση Εκκαθάρισης, θα πρέπει τα νομίσματα να κυμαίνονται ελεύθερα σε σχέση με το κοινό νόμισμα ή τη λογιστική μονάδα; Ή θα πρέπει η Ευρώπη να προτιμήσει μια ελεγχόμενη προσαρμογή των νομισμάτων που υποτιμούνται (όπως συνέβαινε με το Μπρέττον Γουντς);
4. Ποιοί υποστηρικτικοί νομισματικοί, πιστωτικοί, και δημοσιονομικοί μηχανισμοί μεταφοράς απαιτούνται για να καταστήσουν λειτουργικό ένα νέο ευρωπαϊκό νομισματικό πλαίσιο, το οποίο να παράγει τουλάχιστον σταθερά σχετικά εισοδήματα σε όλες τις ευρωπαϊκές χώρες και, στην καλύτερη περίπτωση, μια ήπια σύγκλιση ανάμεσα στους σχετικά φτωχούς και τους σχετικά πλούσιους;
5. Ποιος είναι ο ρόλος των κεφαλαιακών ελέγχων σε ένα σύστημα που λειτουργεί εύρυθμα και πώς μπορεί να επιτευχθεί η καλύτερη διαχείριση και συντήρηση τέτοιων ελέγχων; Αντίστοιχα, ποια απaráβατα δικαιώματα θα έχουν οι πολίτες που θα υπόκεινται σε κεφαλαιακούς ελέγχους (και επομένως σε περιορισμούς πρόσβασης σε πιστωτική και οικονομική δραστηριότητα) απέναντι στους μη-πολίτες (και ιδιαίτερα τους μη μόνιμους κατοίκους) όσον αφορά την προστασία της περιουσίας τους, και σε περιπτώσεις όπως η πτώχευση, η κατάσχεση, κ.ο.κ.;
6. Με ποιο τρόπο θα μπορεί καλύτερα η Ευρώπη να εγκαθιδρύσει ένα νέο σύστημα ηλεκτρονικών πληρωμών και πίστωσης το οποίο να είναι δημόσιο, δημοκρατικά ελεγχόμενο, οικουμενικό και φθινό σε σύγκριση με τις υπηρεσίες των ιδιωτικών τραπεζών, και επομένως

να καταστεί ένα αποτελεσματικό ανταγωνιστικό κριτήριο αξιολόγησης της λειτουργίας των τραπεζών;

7. Σε περίπτωση διάσπασης της Ευρωζώνης, πώς θα μπορούσε να πραγματοποιηθεί η διαχείριση της αναγκαίας αλλά επιζήμιας νέας ονομαστικοποίησης των νομισμάτων; Θα πρέπει να χρησιμοποιηθούν περιορισμοί στη διακίνηση χαρτονομίσματος μεταξύ των συνόρων πέραν των ελέγχων στις αναλήψεις και στα κεφάλαια; Τι ρόλο θα πρέπει να έχει η ΕΚΤ σε αυτό; Πώς θα πρέπει να επιτευχθεί η διαχείριση του ενεργητικού και παθητικού TARGET2;

Τραπεζικό Σύστημα και Χρέος.

Μία ενωμένη, δημοκρατική Ευρώπη χρειάζεται ένα ενοποιημένο, διαφοροποιημένο, ανταγωνιστικό τραπεζικό σύστημα υπό αποτελεσματική ρύθμιση σε πανευρωπαϊκό επίπεδο, ικανή να σταθεροποιεί πιστωτικές ροές σε όλα τα κράτη-μέλη, και να θέσει τέλος στην τοξική εξάρτηση των εθνικών κυβερνήσεων πάνω στα εθνικά τραπεζικά συστήματα, και αντιστρόφως. Το ερώτημα είναι, ξανά, πώς μπορεί αυτό να επιτευχθεί με τον καλύτερο δυνατό τρόπο; Συγκεκριμένα:

1. Θα πρέπει να διασπαστούν οι μεγάλες, οικουμενικές ευρωπαϊκές τράπεζες; Αν ναι, θα πρέπει να διασπαστούν βάσει μεγέθους ή λειτουργίας – όπως με την εφαρμογή ενός ευρωπαϊκού Glass-Steagall Act;
2. Πώς θα πρέπει να εφαρμοστεί μια ασφάλιση καταθέσεων σε ηπειρωτικό επίπεδο και με ποιες ρυθμιστικές αρμοδιότητες για την ασφαλιστική υπηρεσία ή διοίκηση; Πώς θα πρέπει να γίνει η διαχείριση των νέων τραπεζικών ζημιών σε αντιδιαστολή προς τις παλιές ζημιές;
3. Ποιες ρυθμιστικές αρμοδιότητες θα πρέπει να ασκούνται στις αγορές για παράγωγα μέσα και συμβάσεις ανταλλαγής κινδύνου αθέτησης;
4. Πώς θα πρέπει να σχεδιαστεί ένα αποτελεσματικό σύστημα εξυγίανσης τραπεζών και σε τι θα πρέπει να διαφέρει από το υπάρχον σύστημα του Ενιαίου Εποπτικού Μηχανισμού της ΕΚΤ;
5. Ποια θα πρέπει να είναι τα εποπτικά όρια σε εθνικά ιδιωτικά και δημόσια χρέη, και πώς αυτά θα μπορούν να εφαρμόζονται και να αστυνομεύονται;
6. Πώς μπορούν τα υπάρχοντα δημόσια χρέη να αναδιαρθρωθούν ώστε να καταστούν διαχειρίσιμα και βιώσιμα;
7. Πώς μπορεί να πραγματοποιηθεί η καλύτερη διαχείριση του δημόσιου χρέους εντός της Ευρωζώνης δεδομένης της σκοτοδίνης χρέους-αποπληθωρισμού που πλήττει πολλά από τα κράτη-μέλη της;
8. Ποιοί κανόνες θα πρέπει να ισχύουν για τὰ τραπεζικά μερίδια στα εθνικά χρέη;
9. Ποιοί κανόνες θα πρέπει να διέπουν τις χρηματοπιστωτικές σχέσεις μεταξύ Ευρώπης, Ηνωμένων Πολιτειών, και άλλων περιοχών, συμπεριλαμβανομένων της Ρωσίας, της Κίνας και της Μέσης Ανατολής, ώστε οι ευρωπαϊκοί οικονομικοί κανονισμοί να καταστούν αποτελεσματικοί και να αποκλείουν οποιαδήποτε επανάληψη της εισαγωγής κρίσης από κακώς ρυθμιζόμενες δικαιοδοσίες, όπως αποδείχθηκε ότι συνέβαινε στις Ηνωμένες Πολιτείες το 2007-2009;

Επενδύσεις

Η Ευρώπη χρειάζεται ένα ηπειρωτικό επενδυτικό σχέδιο, ένα Ευρωπαϊκό New Deal, με σκοπό τη δημιουργία συνθηκών για ένα βιώσιμο επίπεδο ζωής σε μία πράσινη οικονομία υπό την πίεση της κλιματικής αλλαγής, της μετανάστευσης και άλλων παραγόντων. Πώς να το οικοδομήσουμε αυτό; Συγκεκριμένα:

1. Τι μπορεί να κάνει η νομισματική πολιτική για να στηρίξει την πράσινη ανάπτυξη, για παράδειγμα δρομολογώντας την ποσοτική χαλάρωση αποκλειστικά στην κατεύθυνση αγοράς ομολόγων της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων και άλλων μη φορολογητέων επενδυτικών ομολόγων;
2. Πώς μπορούν οι στρατιωτικοί προϋπολογισμοί να υποστηρίξουν μία Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Προηγμένων Ερευνητικών Προγραμμάτων για την καινοτομία στον τομέα της ενέργειας, και ένα Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα Μανχάταν για τη διάχυση βιώσιμων τεχνολογιών και τη δημιουργία Πράσινων Πόλεων και μιας Πράσινης Υπαίθρου;
3. Πώς να συγκροτηθεί μια δομή ρύθμισης και μία πιστωτική/επενδυτική πολιτική για τον ιδιωτικό τομέα, για να καλλιεργήσει καλές περιβαλλοντικές πρακτικές, πρότυπα και μια πράσινη ανάπτυξη;

Κοινωνική Ασφάλιση και Αλληλεγγύη

Οι πιο ευάλωτοι άνθρωποι στην Ευρώπη έχουν ανάγκη από ανακούφιση και υποστήριξη, τόσο για να προστατευτούν όσο και για να δημιουργηθεί ένα νέο επίπεδο διασυνδέσεων και αλληλοεμπιστοσύνης μεταξύ των λαών της Ευρώπης και του ευρωπαϊκού εγχειρήματος. Πώς μπορεί αυτό να επιτευχθεί με τον καλύτερο δυνατό τρόπο; Συγκεκριμένα:

1. Ποιοί είναι οι ρόλοι και οι καλές πρακτικές για την εφαρμογή των παρακάτω σε πανευρωπαϊκό επίπεδο;

- α) Επισιτιστική βοήθεια και σχολικά γεύματα.
- β) Ενεργειακή επάρκεια.
- γ) Ασφάλιση ανεργίας.
- δ) Επάρκεια συντάξεων.
- ε) Προστασία στέγασης και αποφυγή κατασχέσεων.
- στ) Πτώχευση και ελάφρυνση χρέους.
- ζ) Κατώτατοι μισθοί και ενίσχυση χαμηλών εισοδημάτων.

- Θα πρέπει τέτοια προγράμματα να περιορίζονται στα κράτη-μέλη της Ευρωζώνης; Ή θα πρέπει να εφαρμόζονται σε όλη την ΕΕ;
- Πώς θα πρέπει να χρηματοδοτούνται δεδομένου ότι (i) δεν θα υπάρχει ομοσπονδιακός προϋπολογισμός για το άμεσο μέλλον, και (ii) επικρατεί διαφορετικό κόστος ζωής σε διαφορετικά κράτη;

2. Θα πρέπει να υπάρχει ένα ελάχιστο εγγυημένο εισόδημα για όλους τους Ευρωπαίους και αν ναι, ποιος θα το δικαιούται, σε ποια επίπεδα, και πώς θα πρέπει να σχεδιαστεί, να υλοποιηθεί, και να χρηματοδοτηθεί;